

Guies pràctiques de la participació ciutadana a Barcelona

Les iniciatives ciutadanes

Guies pràctiques de la participació ciutadana a Barcelona

Promoure.
Les iniciatives ciutadanes

Debatre.
Els processos participatius

Coproduir.
Els òrgans de participació

Decidir.
Les consultes ciutadanes

Índex

7

Introducció

9

Què trobaràs en aquesta guia

12

Les iniciatives ciutadanes

16

La recollida de signatures

20

Els efectes de les iniciatives

21

El suport de l'Ajuntament

22

El sistema de garanties

Introducció

Viure a Barcelona, com a qualsevol ciutat, permet accedir a uns serveis (de transport, educatius, socials, sanitaris...) i compartir espais al carrer o al barri. L'ús d'aquests serveis i espais és un dret col·lectiu que, en un sistema democràtic, està determinat per les decisions polítiques que prenen les persones escollides com a representants als ajuntaments o parlaments.

Els regidors i regidores els escull la ciutadania a través d'eleccions, que és una de les moltes maneres de participar. I és que la participació ciutadana va molt més enllà de votar en unes eleccions. Les decisions polítiques, les que afecten el conjunt de la ciutadania, no poden reduir-se, només, a la interacció entre els diferents partits polítics. Cal una presència activa de la ciutadania amb les seves propostes, opinions i iniciatives.

En les societats complexes com la nostra es troben multitud d'interessos, de vegades contradictoris, que requereixen solucions riques i innovadores. Per prendre decisions polítiques en democràcia cal escoltar i tenir en compte com més mirades i perspectives diferents millor. La pluralitat és un valor en democràcia.

La democràcia que incorpora aquesta pluralitat de manera permanent, inclusiva i directa és el sistema idoni per aconseguir més qualitat de vida, per lluitar contra les desigualtats, tractar d'assolir millors quotes de justícia i igualtat i exercir de manera lliure i digna les aspiracions personals i comunitàries.

Però perquè la democràcia sigui realment transformadora i representi aquesta riquesa de perspectives, es necessiten canals que reconeguin la ciutadania com a subjecte actiu. Que permetin, en definitiva, fer sentir la seva veu i les seves iniciatives per tal d'eixamplar els espais de diàleg i construcció col·lectiva de propostes.

Barcelona, els seus habitants, les seves organitzacions socials i la resta d'agents que configuren la ciutat han mantingut una constant lluita per millorar la qualitat de la seva democràcia. Ara, hem recollit aquest llegat i l'hem cristal·litzat en un Reglament de Participació Ciutadana que pretén provar l'energia transformadora de la ciutadania, posant al seu abast diferents tipus de canals per facilitar l'exercici del seu dret de participació.

Què trobaràs en aquesta guia

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat aquestes guies amb l'objectiu d'oferir una eina senzilla que permeti a qualsevol veí o veïna de la ciutat aproximar-se al Reglament de Participació Ciutadana i conèixer i usar tots els recursos que aquesta norma posa al seu abast.

El sistema de participació que es concreta en aquest Reglament recull tres tipus de canals:

- Els processos participatius
- Els òrgans de participació
- Les consultes ciutadanes

Tots tres poden ser activats per decisió de l'Ajuntament o mitjançant la iniciativa ciutadana. És a dir, la ciutadania té la capacitat i la possibilitat de promoure la posada en marxa de qualsevol d'aquests canals. A més, permet la presentació de propostes normatives (ordenances o reglaments) i l'activació de l'agenda dels òrgans de govern de la ciutat o del districte mitjançant la proposta de punts en l'ordre del dia de les seves sessions.

Tot i que el Reglament preveu un sistema per garantir l'eficàcia i efectivitat del funcionament d'aquests canals, la millor garantia és que la ciutadania el faci servir regularment.

La pràctica social és la que fa vigent una norma, no la publicació en un òrgan oficial. Per això, proposem a la ciutadania barcelonina que se la faci seva: només així esdevindrà veritablement útil i innovadora.

La guia que tot seguit es presenta es refereix a les **Iniciatives ciutadanes**.

Què són

Mitjà que té la ciutadania per promoure, a través de la recollida de signatures, una actuació municipal

Poden ser d'àmbit de **ciutat** o de **districte**

Qui les pot impulsar

Un mínim de 3 persones > 18 anys
empadronades a Barcelona

Organitzacions i entitats

Com es poden impulsar

Presentar una **sol·licitud**

Presencialment

Oficina
d'Atenció
Ciutadana

Digitalment

Plataforma de
participació
decidim.barcelona

Termini
d'admissió
a tràmit
(Ajuntament)

Qui pot signar

Termini de
recollida de
signatures

*Ampliable, com a
màxim, a 2 mesos més

> 16 anys

Empadronades en l'àmbit

Fedatàries: persones
responsables de recollir i garantir
l'autenticitat de les signatures

Termini de
validació de
signatures
(Ajuntament)

Què poden impulsar**Quin efecte poden tenir**

Incloure un punt en l'**ordre del dia del Ple Municipal/ districte**

Debat a la següent sessió

Realitzar un **procés participatiu**

Inici del procés en màx. 3 mesos

Celebrar una **audiència pública**

Convocatòria audiència màx. 30 dies

Crear un nou **òrgan de participació**

Creació de l'òrgan

Aprovar o modificar una **norma municipal**

Inici de la tramitació

Celebrar una **consulta ciutadana**

Aprovació de la consulta

Celebrar un **consell de barri**

Convocatòria del consell de barri
màx. 30 dies

Les iniciatives ciutadanes

Què són

Les iniciatives ciutadanes són el mitjà que té la ciutadania per promoure, a través de la recollida de signatures, que l'Ajuntament dugui a terme una determinada acció d'interès col·lectiu, sempre que estigui dins les seves competències.

Per tant, són un mecanisme que reconeix la capacitat de les persones per ser agents actius en allò que afecta el conjunt de la comunitat, i afavorir així el protagonisme de la ciutadania a l'hora de definir prioritats en l'agenda política de la ciutat.

Les iniciatives ciutadanes poden afectar tota la ciutat, un o més districtes o, en casos excepcionals, territoris inferiors al districte. Amb una iniciativa es pot impulsar alguna de les actuacions següents.

Incloure un punt en l'ordre del dia del Ple Municipal o del districte

Realitzar un procés participatiu

Celebrar una audiència pública

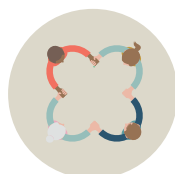
Crear un nou òrgan de participació

Aprovar o modificar una norma municipal

Celebrar una consulta ciutadana

Celebrar un consell de barri

Qui hi pot donar suport

Les iniciatives ciutadanes poden rebre el suport de totes les persones de més de setze anys empadronades en l'àmbit territorial on se circumscriu la iniciativa.

El suport a una iniciativa es pot fer:

Signant presencialment en els espais habilitats per fer-ho

**Decidim
Barcelona**

Signant digitalment a través de la plataforma de participació
decidim.barcelona

En tots dos casos, la signatura s'ha d'acompanyar de les dades següents: nom i cognoms; número de DNI, NIE o passaport; codi postal on la persona està empadronada i data de naixement.

Com es posen en marxa

Poden promoure una iniciativa ciutadana un mínim de tres persones de més de divuit anys empadronades a la ciutat i sense condició de càrrec electe, així com qualsevol entitat, associació no lucrativa, organització empresarial, sindicat o col·legi professional, sempre que el seu àmbit d'actuació sigui la ciutat de Barcelona.

Les persones físiques o jurídiques que promouen la iniciativa ciutadana conformen la Comissió Promotora

Per tal de promoure una iniciativa ciutadana, s'han de seguir els passos següents:

1

Preparar la sol·licitud

Aquesta sol·licitud ha d'incloure:

- La demanda, àmbit territorial i motivació de la iniciativa
- Si la promouen persones a títol individual, les seves dades personals
- Si la promouen organitzacions o entitats, el certificat de l'acta de la reunió en què s'aprova la promoció de la iniciativa
- La llista de les persones autoritzades a recollir les signatures (fedatàries)

2

Presentar la sol·licitud

La sol·licitud i la documentació que l'acompanyi s'han de presentar al registre de l'Ajuntament:

- Presencialment, a qualsevol Oficina d'Atenció Ciutadana
- Digitalment, a través de la plataforma de participació decidim.barcelona

3

Recollir l'autorització

S'ha de comparèixer presencialment a l'Ajuntament per a la recollida de:

- L'autorització de la iniciativa i dels plec de signatures
- La validació de les persones fedatàries

4

Publicació de la iniciativa en la plataforma de participació *decidim.barcelona*

L'Ajuntament posa a disposició la plataforma de participació *decidim.barcelona* per tal que la Comissió Promotora disposi d'un espai per informar sobre la iniciativa i reculli signatures digitalment.

Condicions específiques per a la sol·licitud i admissió a tràmit de determinades iniciatives

- Per **impulsar una iniciativa ciutadana que promogui una consulta**, cal tenir present que:
 - En la sol·licitud de la iniciativa s'ha d'afegir la pregunta a votar, l'àmbit d'afectació i una memòria explicativa de les raons que la justifiquen.
 - No es pot fer una consulta sobre qüestions que puguin limitar o restringir els drets i les llibertats fonamentals.
 - En cas que la qüestió que es vulgui portar a consulta impliqui una despesa superior al 3 % del pressupost municipal anual, l'Ajuntament pot optar entre no admetre a tràmit la iniciativa ciutadana o bé comunicar als promotors i les promotores de la consulta sota quines condicions en seria possible l'execució, si s'aprovés.
- Per **impulsar una iniciativa ciutadana que proposi l'aprovació d'una nova normativa municipal**, la iniciativa ha d'estar acompanyada del text articulat o les línies generals de la proposta.
- Per **impulsar una iniciativa ciutadana que proposi la modificació d'una normativa municipal**, la iniciativa ha d'incorporar els articles a modificar i la proposta del text alternatiu.

La recollida de signatures

La recollida d'un nombre mínim de signatures és indispensable per poder tirar endavant una iniciativa ciutadana.

Les signatures poden recollir-se presencialment, en els espais que la Comissió Promotora habiliti per fer-ho i, digitalment, a través de la plataforma de participació decidim.barcelona.

Les signatures poden recollir-se en un període de temps de dos mesos, ampliable com a màxim, i sempre que estigui justificat, a dos mesos més.

Qui pot recollir les signatures

La recollida presencial de signatures la fan les persones fedatàries, responsables de garantir l'autenticitat dels signataris, utilitzant els plec que facilita l'Ajuntament.

La Comissió Promotora de la iniciativa designa quines són les persones fedatàries, que han de ser majors d'edat i estar empadronades a qualsevol municipi de Catalunya.

No hi ha límit en el nombre de persones fedatàries, però abans han de signar una declaració responsable i ser validades per l'Ajuntament.

Un cop recollides les signatures, la Comissió Promotora presenta els plec signats. A partir d'aquell moment, l'Ajuntament té el termini d'un mes per comprovar-los i validar-los.

Quan una signatura és considerada vàlida

Les signatures que siguin de persones de més de setze anys i que estiguin empadronades en l'àmbit territorial on se circumscriu la consulta es donaran per vàlides.

A més, es revisarà que no hi hagi signatures duplicades entre les recollides presencialment i les recollides digitalment, amb prevalença de la signatura presencial sobre la digital.

Quantes signatures es requereixen

El nombre mínim de signatures necessàries varia en funció de l'objectiu i l'àmbit territorial al qual fa referència la iniciativa ciutadana:

Per a iniciatives de ciutat

Tipus d'actuació	Signatures
Incloure un punt en l'ordre del dia del Ple Municipal o del districte	3.750
Celebrar una audiència pública	7.000
Realitzar un procés participatiu	9.000
Crear un nou organ de participació	9.000
Aprovar o modificar una norma municipal	15.000
Celebrar una consulta ciutadana	15.000
Celebrar un consell de barri	1% de la població total del barri afectat (mínim 25, màxim 450)

Per a iniciatives de districte

1- Ciutat Vella

2.500 / 1.500 / 1.000 / 500

2- Eixample

6.500 / 3.900 / 2.600 / 1.300

3- Sants-Montjuïc

4.500 / 2.700 / 1.800 / 900

4- Les Corts

2.000 / 1.200 / 800 / 400

5- Sarrià- Sant Gervasi

3.500 / 2.200 / 1.500 / 700

6- Gràcia

3.000 / 1.800 / 1.200 / 600

7- Horta- Guinardó

4.000 / 2.500 / 1.700 / 800

8- Nou Barris

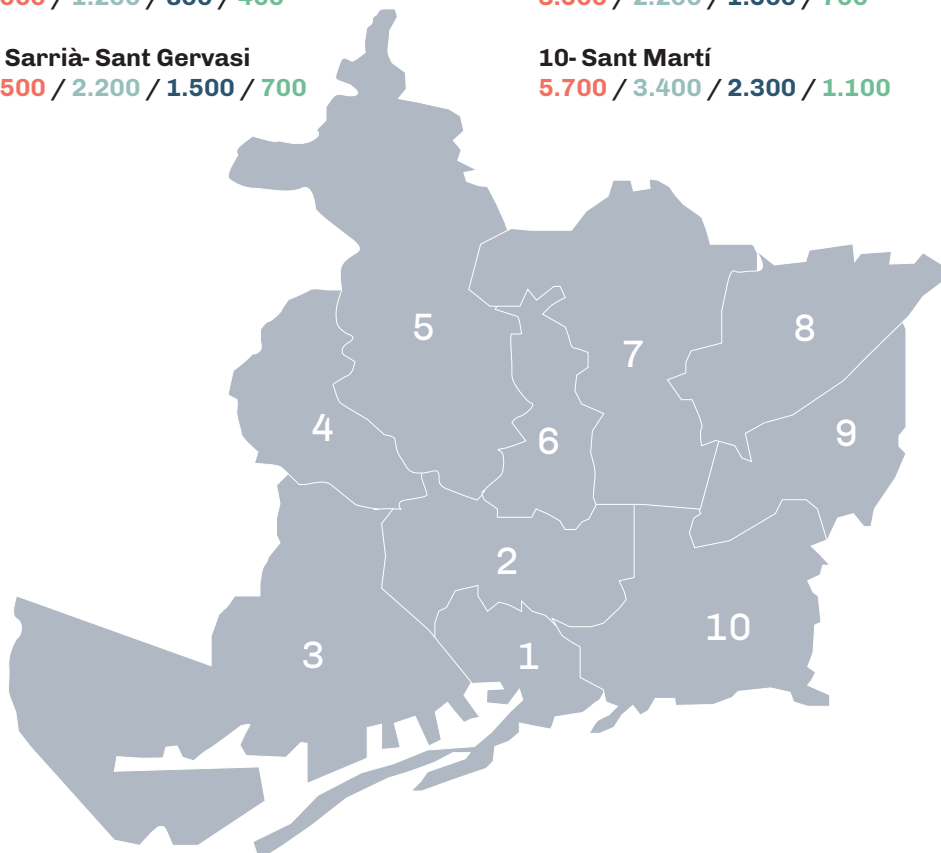
4.000 / 2.400 / 1.700 / 800

9- Sant Andreu

3.500 / 2.200 / 1.500 / 700

10- Sant Martí

5.700 / 3.400 / 2.300 / 1.100

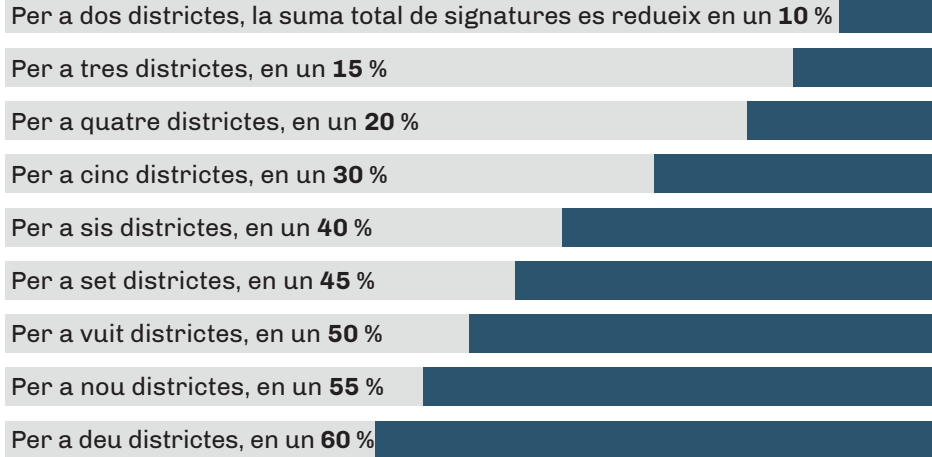

* L'ordre del nombre de signatures correspon a

Consultes i normes / Processos i òrgans / Audiències / Punts d'ordre del dia

Per a iniciatives que afecten més d'un districte

Quan la iniciativa que es proposa afecta més d'un districte, cal recollir el nombre de signatures resultant de la suma de signatures dels districtes afectats, aplicant-hi el percentatge de reducció següent:

Per a iniciatives d'àmbits territorials inferiors al districte

Realitzar un procés participatiu

2 % de la població total del territori afectat

(mínim de 50 i màxim de 900 signatures)

Crear un nou òrgan de participació

2 % de la població total del territori afectat

(mínim de 50 i màxim de 900 signatures)

Celebrar una consulta ciutadana

10 % de la població total afectada

(mínim de 250 signatures)

Celebrar un consell de barri

1 % de la població total del barri afectat

(mínim de 25 i màxim de 450 signatures)

Els efectes de les iniciatives

En el cas de les iniciatives ciutadanes que obtinguin el suport necessari, l'Ajuntament haurà de dur a terme les actuacions municipals següents segons el tipus d'iniciativa:

Incloure un punt en l'ordre del dia del Ple Municipal o del districte

S'acordarà incloure'l en el Ple següent i el debatran entre tots els grups municipals

Realitzar un procés participatiu

S'iniciarà el procés en un termini màxim de tres mesos

Celebrar una audiència pública

Es convocarà l'audiència en un termini màxim de trenta dies

Crear un nou òrgan de participació

Es crearà l'òrgan un cop el Consell Municipal o de districte l'aprovi, amb dictamen favorable previ del Consell de Ciutat o del Consell Ciutadà de Districte

Aprovar o modificar una norma municipal

S'iniciarà la tramitació dins dels tres mesos següents

Celebrar una consulta ciutadana

S'aprovarà la consulta en el Ple Municipal

Celebrar un consell de barri

Es convocarà el consell de barri en un termini màxim de trenta dies (amb un màxim de quatre per any, sempre que hagin passat més de dos mesos des de l'última convocatòria)

Sempre que la iniciativa ciutadana consisteixi en actuacions que requereixin l'acord del Ple Municipal, un membre de la Comissió Promotora podrà intervenir en la sessió en què es debati.

El suport de l'Ajuntament

L'Ajuntament ofereix suport tècnic i econòmic per promoure la igualtat de tota la ciutadania a l'hora d'impulsar les iniciatives ciutadanes:

- Assessora la Comissió Promotora sobre els procediments per dur a terme la iniciativa.
- Posa a disposició de la Comissió Promotora la plataforma de participació *decidim.barcelona*, per difondre i recollir signatures de manera digital.
- Imprimeix els plecs de recollida de signatures i ofereix gratuïtament la llicència d'ocupació de la via pública per a la recollida presencial de signatures.
- Ofereix suport econòmic a través d'una subvenció extraordinària d'un euro per cada signatura validada, amb un import màxim corresponent al nombre total de signatures requerides. Per poder disposar d'aquest suport econòmic cal recollir la quantitat mínima de signatures vàlides exigides i justificar totes les despeses relacionades amb la iniciativa.

El sistema de garanties

La Comissió d'Empara

Si en qualsevol moment alguna persona o organització considera que no s'ha aplicat correctament la normativa de participació, o que els drets de participació han estat vulnerats, pot presentar una consulta o un escrit de queixa a la Comissió d'Empara.

Aquesta Comissió és un òrgan de caràcter consultiu, integrat en el Consell de Ciutat i format per persones expertes i externes a l'Ajuntament, que té com a objectiu garantir els drets de participació de la ciutadania.

La Comissió d'Empara està formada per 6 membres amb paritat de gènere distribuïts entre:

2 a proposta del **Consell Municipal**

2 a proposta de la **Comissió de Govern**

1 a proposta del **Consell de Ciutat**

1 a proposta de la **Síndica de greuges**

Han de ser

Persones independents del Govern

Amb prestigi reconegut i expertes en participació ciutadana

Màxima pluralitat i diversitat

No poden ser

Càrrecs electes

Personal municipal

Com es pot recórrer a la Comissió d'Empara

Es pot presentar un escrit de queixa davant la Comissió d'Empara de manera digital, a través de la plataforma de participació decidim.barcelona o, presencialment, mitjançant una instància a qualsevol Oficina d'Atenció Ciutadana.

La Comissió d'Empara emetrà un informe i, si és el cas, farà una recomanació a l'Ajuntament.

**Decidim
Barcelona**

decidim.barcelona és una plataforma digital feta amb programari lliure, un espai per articular qualsevol mecanisme de participació de la ciutat de Barcelona. Aquesta eina es posa a disposició de tota la ciutadania per organitzar els processos democràtics de la ciutat a tots els nivells.

A través de *decidim.barcelona* es pot posar en marxa una iniciativa ciutadana i donar-hi suport, participar directament en els processos participatius de la ciutat, conèixer els debats que es duen a terme en els òrgans de participació o votar en una consulta ciutadana.

Per a més informació, entra a
decidim.barcelona
barcelona.cat/participaciociudadana

O truca al

010

**Informació
Barcelona
Trucada gratuïta**

El contingut d'aquesta guia està subjecte a una llicència Creative Commons By-SA. Ets lliure de fer servir, copiar, modificar i redistribuir aquest treball sota la mateixa llicència.

